

SCHARNIEREN TUSSEN HEDEN EN VERLEDEN

Langzaam en gestaag krijgt Museum De Lakenhal haar nieuwe VORM. De *contouren* voor de volgende honderd jaar zijn zichtbaar, het pannenvierkant is soldaat gemaakt, de kleuren zijn gekozen. Binnenkort start de afwerkfase en het DETAILLEREN. Museum De Lakenhal vertelt verhalen. Over het pand, de stad in vroeger *tijden*, over het beroemde Leidse laken. Verhalen die nog steeds actueel zijn, die de geschiedenis TASTBAAR maakt voor het publiek anno nu. Om een brug te slaan tussen het pand, de collectie en de verhalen, gaf Museum De Lakenhal een aantal *kunstopdrachten*. De eerste opdrachten uitgelicht.

Portret van conservator en kunstenaars in het museum in transitie.
vlnr: conservator Nicole Roepers,
kunstenaar Ankie Stoutjesdijk,
kunstenaar Iemke van Dijk.
Foto: JP Witteman

ALEKSANDRA GACA

T

Tijdens de restauratie van Museum De Lakenhal kwamen de architecten en het bouwteam bijzondere verrassingen tegen: verborgen ramen, onverwachte siertegels en verborgen kunstnijverheid. De verschillende bouwdelen worden in de nieuwe setting zichtbaar gemaakt, oude sporen benadrukt. Zo wordt de geschiedenis voelbaar en herkenbaar gemaakt.

Actuele Kunst

In het vernieuwde Museum De Lakenhal is voor de hedendaagse kunst geen speciale ruimte ingericht. In plaats daarvan komt de bezoeker door het hele museum oog in oog te staan met actuele kunstwerken van (inter)nationale of regionale kunstenaars, die als uitgesproken of juist subtiele interventies deel uitmaken van de collectiepresentatie. Leidraad voor de opdrachten en interventies vormen de kernverhalen van de collectie. Op deze wijze voegen hedendaagse kunstenaars met hun werk actuele betekenissen toe aan de museumpresentaties. Om te verwonderen, aan te zetten tot nadenken of om een verbinding te leggen. Nicole Roepers is conservator actuele kunst bij Museum De Lakenhal. Zij 'werkt met levende kunstenaars', zoals ze dat zelf noemt.

Roepers: 'We hebben de afgelopen jaren binnen Museum De Lakenhal veel gesprekken gehad met elkaar over wat onze belangrijkste verhalen zijn, hoe we die willen vertellen, met welke toon en met welke objecten.'

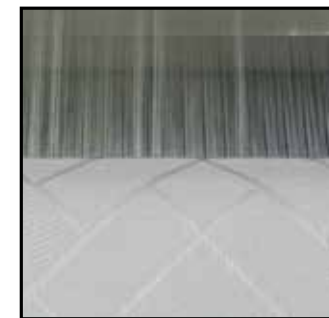
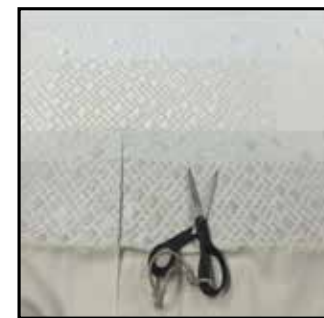
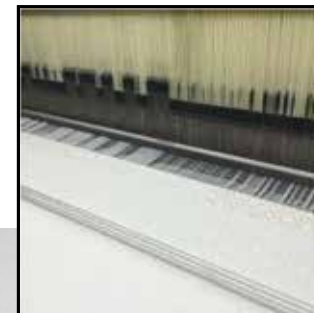
Scharnierstukken

Museum De Lakenhal wil een actuele betekenis geven aan de historische voorwerpen die ze beheert en tentoonstelt. Dat doet het museum door hedendaagse kunstwerken als scharnierstukken toe te voegen aan de museumcollectie. Deze scharnierstukken verdiepen en verdichten het weefsel van de collectie en maken nieuwe inzichten in en interpretaties van de bestaande collecties mogelijk. Voorbeelden hiervan zijn het beeld *Preparations* (2009) van Roy Villevoye in een zaal met zestiende eeuwse religieuze schilderkunst, de foto *Liberty* van Erwin Olaf in een zaal rond het beleg en ontzet van Leiden, en het beeld *Vooruit* (2014) van Atelier van Lieshout in de collectieopstelling zeven eeuwen Leids Laken. Bij de herinrichting in het vernieuwde museum worden deze én nieuwe scharnierstukken aan de museumopstelling toegevoegd. Zo blijft de collectie van Museum De Lakenhal in beweging.

Verbinden en vernieuwen

Het gebouw is het grootste collectiestuk van Museum De Lakenhal. Diverse kunstenaars kregen de opdracht een hedendaagse interpretatie toe te voegen aan de verhalen van het museum. Niet zomaar een behangetje, niet zomaar een raam, niet zomaar een plattegrond, maar toegepaste kunst met een link naar het verleden. Roepers: 'Zo heeft het museum Aleksandra Gaca de opdracht gegeven om voor het auditorium een wandbespanning te maken die geluiddempend werkt. Aleksandra heeft daar veel ervaring mee en werkt met

3D-stoffen. Het zijn verschillende weefsels geworden, van lichtgevoelig garen met heel strakke naden. Ze heeft zich laten inspireren door Theo van Doesburg, die honderd jaar geleden in Leiden het tijdschrift *De Stijl* oprichtte. Het lijnenspel geïnspireerd op Van Doesburg zie je terug in haar ontwerp. Ze heeft in de ontwerpfase veel variaties gemaakt, proeven laten weven bij het TextielLab in Tilburg, en steeds liep ze weer met lapjes de ruimte in om materialen en kleuren te testen. Het is een proces van meer dan een jaar geweest.'

Aleksandra Gaca en ontwerpsten. Foto: Marit Geluk (portret), Aleksandra Gaca (ontwerptesten)

ANKIE STOUTJESDIJK

Hedendaags wandtapijt

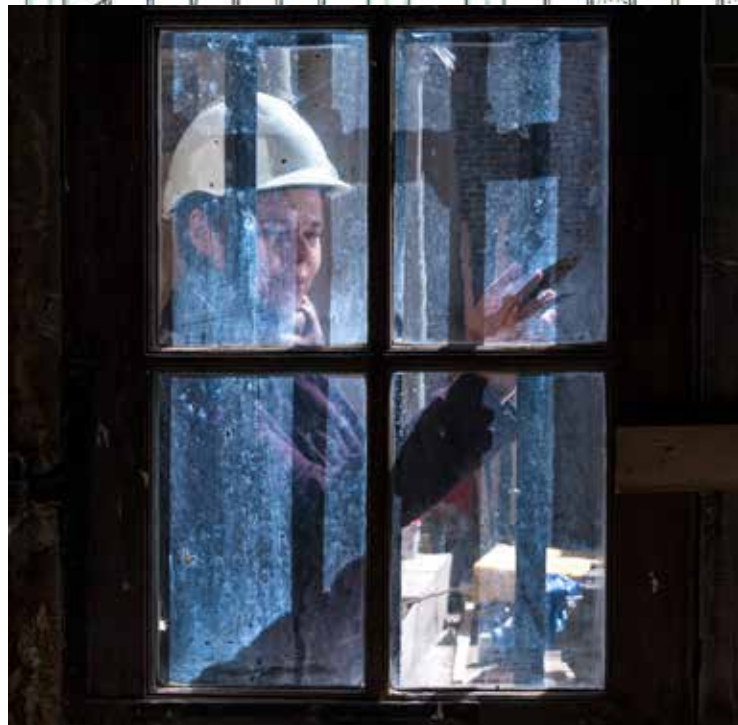
Grafisch ontwerper Ankie Stoutjesdijk kreeg de opdracht om een hedendaags wandtapijt over de geschiedenis van Leiden te maken. Een geweven wandkleed wat de groei van de stad door de eeuwen heen laat zien, als een soort oriëntatiepunt van toekomstige Lakenhal-bezoekers. Een geweven plattegrond die aansluit bij de eerste functie van het zeventiende eeuwse pand: de lakenindustrie. Stoutjesdijk begon een zoektocht die meer dan een jaar duurde. Foto's, oude kaarten, Google Maps, ze groef in oude archieven en ging met open ogen door de stad wandelen. Ze begon te tekenen en vele varianten passeerden de revue, proefweefsel na proefweefsel volgde, moodboards, kleurkeuze, materiaalkeuze, aanpassingen, wel of geen water, welke

iconische gebouwen toon je wel, welke uitbreiding van de stad laat je niet zien? Uiteindelijk ontwierp Stoutjesdijk een stadskaart in verschillende lagen met een rand van uitgelichte details. Stoutjesdijk: 'De vraag werd: hoe complex wil je het maken? Je wil het zo eenvoudig mogelijk laten ogen, maar toch moet het kleed veel informatie overbrengen. Uiteindelijk was ik alles aan het samenvoegen, de kaart, de gebouwen en de tijdlijn. Toen ik mijn ontwerp liet zien, zei iemand: 'Oh, zoals de Christiaan Hagenkaart!' Dat is een historische kaart uit de collectie van Museum De Lakenhal. Ik had het eerst niet beseft. We gaan nu een hedendaagse weergave maken in de traditie van de vroegere kaart van Leiden. Het is bijzonder om na zo'n proces daarop uit te komen.'

Na de heropening van Museum De Lakenhal in het voorjaar van 2019, kunnen de bezoekers weer rondlopen in de levende geschiedenis, waar ze zelf volop deel van uitmaken.

Schetsontwerp

Iemke van Dijk

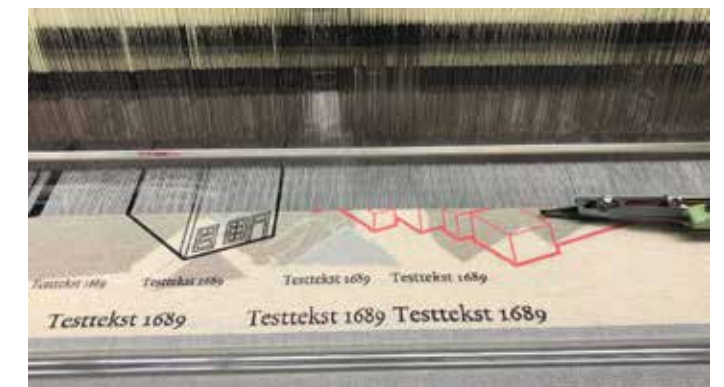
'De verhalen op basis van Leidse bronnen reiken verder dan de stads- en landsgrenzen'

Een ander licht

In Museum De Lakenhal is een laat zeventiende eeuwse katholieke schuilkerk te vinden. Tijdens de restauratiewerkzaamheden kwamen vanachter pleister een paar oude ramen tevoorschijn. Beeldend kunstenaar Iemke van Dijk kreeg de opdracht om glas-in-loodramen te ontwerpen die letterlijk een ander licht zouden werpen op het authentieke interieur van de schuilkerk. Van Dijk: 'De basis van het ontwerp was voor mij echt die plek. Het zijn hoge ramen in een kerk, je kijkt naar het 'verhevene'. Ik heb verticale loodlijnen gebruikt om dat te benadrukken, en daarna met horizontale lijnen op oneven afstanden ruitjes

gecreëerd die dat perspectief versterken. Voor mij is orde en chaos een belangrijk thema, dus her en der heb ik diagonale loodlijnen aangebracht, om de breuklijntjes in de geschiedenis te verbeelden. Het zijn gestileerde barsten. Ik heb antiek handgeblazen melkglas gebruikt, maar sommige van de ruitjes zijn van een ander soort glas, met diamantvormige facetten waardoor het schittert. Ik heb me vooral laten inspireren door de verhalen over de schuilkerk. Het raam staat in contrast met de barokke inrichting. Het raam past op die plek, juist door die tegenstelling.'

Ontwerptesten Ankie Stoutjesdijk.
Foto: Ankie Stoutjesdijk (links, boven)

Levende geschiedenis

Aleksandra Gaca, Iemke van Dijk, Ankie Stoutjesdijk en al die andere kunstenaars die momenteel aan een opdracht voor Museum De Lakenhal werken, leggen binnenkort de laatste hand aan hun bijdrage aan het verhaal van het museum. En daarmee het verhaal van Leiden, een verhaal dat verder reikt dan de stads- en landsgrenzen. De stad is in beweging, de tijd is in beweging, het heden wordt binnenkort verleden. Na de heropening van Museum De Lakenhal in het voorjaar van 2019, kunnen de bezoekers weer rondlopen in de levende geschiedenis, waar ze zelf volop deel van uitmaken.